

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1947.

Andra kammaren.

Nr 27.

Fredagen den 13 juni.

Kl. 4 em.

§ 1.

Justerades protokollet för den 7 innevarande juni.

§ 2.

Herr **talmannen** yttrade: Efter samråd med första kammarens talman och överläggningar i talmanskonferensen får jag beträffande riksdagsarbetet under de närmaste veckorna meddela följande.

Arbetsplenium hålles om onsdag den 18 juni i vanlig ordning. Sista arbetsplenium före midsommar hålles fredagen den 20 juni. Därefter sammanträder kammaren icke förrän fredagen den 27 juni, då bordläggningsplenium hålles kl. 4 em. Lördagen den 28 och måndagen den 30 juni avses för arbetsplena. Allt detta under förutsättning att intet oförutsett inträffar, som påkallar en annan anordning.

Under tiden för kamrarnas midsommarledighet kunna givetvis utskotten sammanträda i den utsträckning, som arbetet det påfordrar.

§ 3.

Herr statsrådet *Vougt* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 321, med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av den internationella arbetsorganisationens sjätte sjöfartskonferens år 1946 fattade beslut; och

nr 322, angående ändrade grunder för statsbidrag till avlöning av lärare vid folk- och småskolor.

Dessa propositioner bordlades.

§ 4.

Ordet lämnades på begäran till

Svar på fråga.

Chefen för försvarsdepartementet, herr statsrådet **Vougt**, som anförde: Herr talman! Herr Persson i Landafors har frågat mig, om jag, i anledning av den prekära bränslesituationen, har för avsikt att vidtaga sådana åtgärder, att värnpliktiga, som i år undergå rekrytutbildning, kunna erhålla tjänstledighet någon tid för att delta i vedhuggningsarbete, därest de frivilligt anmäla sig för sådant arbete.

Kungl. Maj:t har den 6 juni utfärdat bestämmelser i ämnet. Beslutet innebär, att vid försvaret fast anställd personal och värnpliktiga skola frivilligt uttagas för skogsavverkning under högst en månad. Syftet är att härigenom i möjligaste mån tillgodose bränslebehovet vid försvarets anläggningar och vinna motsvarande lättnad för bränsleförsörjningen i övrigt. Det förutsättes att företrädesvis för arbetet lämpad personal skall tas i anspråk. I vad mån

Svar på fråga. (Forts.)

åtgärderna medföra åsyftat resultat blir beroende bl. a. av tillgången på sådan personal och dess villighet att stå till förfogande.

Härpå yttrade

Herr **Persson** i Landafors: Herr talman! Jag ber att till chefen för försvarsdepartementet få framföra mitt tack för svaret på min fråga. Svaret är ju i hög grad positivt, och jag hoppas livligt att den vidtagna åtgärden skall i väsentlig mån bidra till att skapa bättre förutsättningar för förbättring av den prekära bränslesituationen.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 5.

*Svar på
interpellation.*

Herr statsrådet **Mossberg** erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! Med andra kammarens tillstånd har herr Hansson i Skediga till mig riktat följande frågor:

Är herr statsrådet beredd att medverka till att ett samarbete kommer till stånd mellan städer och köpingar å ena sidan och omgivande landsbygdskommuner å den andra för att tillgodose behovet av arrestlokaler jämte förhållnings- och vaktrum?

Har herr statsrådet för avsikt att framlägga förslag om statsbidrag till uppförande av arrestlokaler med tillhörande förhållnings- och vaktrum och till driftkostnaderna för sådana lokaler?

I anledning av interpellantens första fråga vill jag erinra om att föreskrifter rörande förvaring av personer i härads- och stadsfängelser samt polisarrestorer utfärdades i kungl. kungörelsen nr 134 år 1934. I samband härmed lämnade chefen för socialdepartementet i särskild ämbetsskrivelse den 4 maj 1934 närmare direktiv till länsstyrelserna beträffande frågan om anskaffande av arrestlokaler. I skrivelsen framhålles vikten av att länsstyrelserna beaktade att polisdistrikten i minsta möjliga mån betungades med utgifter för detta ändamål. Länsstyrelserna tillrättades att verka för att polisdistrikten i lämplig omfattning förenade sig om gemensamma arrestlokaler. Det förutsattes härvid också att polisdistrikt på landet skulle kunna träffa avtal med närbelägen stad om häktades eller kvarhållnas förvaring i staden tillhörig förvaringslokal.

I stor utsträckning torde också mindre kommuner på landsbygden ha förenat sig om gemensamma arrestlokaler. Landskommuner, som ligga nära stad eller annan tätort, ha merendels träffat avtal med tätorten att mot viss avgift få inhysa sina arrestanter i tätortens arrest.

Det synes mig angeläget, att vid inkorporering jämväl frågan om polisdistriktens arrestlokaler vinner tillbörlig uppmärksamhet, varvid det bör tillses att, där så är lämpligt, sådana delar av ett landsbygdspolisdistrikt, som icke inkorporeras, beredas möjlighet att utnyttja den inkorporerande tätortens arrestlokaler. Jag utgår emellertid från att länsstyrelserna vid handläggande av dessa angelägenheter alltjämt tillämpa de principer, som återfinnas i 1934 års ämbetsskrivelse.

I sin andra fråga berör interpellanten spørsmålet om statsbidrag till uppförandet av arrestlokaler och till driftkostnaderna för sådana lokaler. Detta spørsmål har senast varit föremål för övervägande av 1939 års polisutredning. Utredningen, vilken som bekant framlade förslag till förstatligande av polisväsendet i riket, stannade för att kommunerna även vid ett förstatligande borde bibehållas vid skyldigheten att tillhandahålla nödiga arrestlokaler ävensom andra polislokaler. Denna angelägenhet torde icke böra lösas separat utan upp-

Svar på interpellation. (Forts.)

tagas till prövning i samband med frågan om polisväsendets framtida organisation. Jag har sålunda icke för avsikt att för närvarande framlägga förslag i ärendet.

Vidare yttrade

Herr **Hansson** i Skediga: Herr talman! Jag skall be att till statsrådet Mossberg få framföra mitt tack för svaret på min interpellation.

Svaret ger upplysning om en sak, som man tidigare inte känt till. Förut ha vi bara ägt kännedom om kungl. kungörelsen i SFS 134/1934, där det stadgas om skyldighet att hålla arrestlokaler. Den av statsrådet nu omnämnda ämbetskrivelsen till länsstyrelserna ger vid handen att det finns möjligheter att lätta på bekymren i detta hänseende just för landskommuner invid de större städerna. Det har nämligen i skrivelsen förutsatts att polisdistrikt på landet skulle kunna träffa avtal med närbelägen stad om häktades eller kvarhållnas förvaring i staden tillhörig förvaringslokal. Fordringarna på förvaringslokalerna ha blivit större än tidigare, och det har för landsbygdens polisdistrikt varit besvärligt att ordna med lämpliga lokaler. Vi ha haft samarbete mellan de olika distrikten och försökt ordna det på bästa sätt, men vi ha nu kommit i det läget att lokalerna måste ersättas med nya eller också avtal träffas med staden. Något sådant avtal har emellertid inte kunnat träffas, då kostnaderna blivit för stora för oss. Det är därför som jag vänt mig till statsrådet med min fråga.

Polisverksamheten är ju numera inte någon kommunal angelägenhet utan en rent statlig sådan. Uppbörds- och indrivningsverksamheten handhaves helt av staten, och ordningens upprätthållande är inte någon intern kommunal angelägenhet utan får ses ur vidare synpunkter.

I senare delen av sitt svar säger statsrådet att han icke tagit ställning till frågan om fyllande av det framtida behovet. Men jag är övertygad om att även den frågan skall få sin lösning med hänsynstagande till att det här gäller att tillgodose ett allmänt behov, som inte bara berör kommunen.

Jag ber ännu en gång att få tacka statsrådet för svaret, som jag är mycket nöjd med. Svaret har givit besked om att här finnes inte bara ett åliggande utan även möjligheter att utan alltför stora uppoffringar fullgöra detta åliggande.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 6.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott propositionen, nr 319, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 13 § lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete, m. m.;

till bankoutskottet propositionen, nr 320, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 26 och 27 §§ lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker, m. m.; samt

till behandling av lagutskott propositionen, nr 323, med förslag till lag om dödande av vissa utanför Sverige befintliga handlingar, m. m.

§ 7.

Avlämnades följande motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 280, angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, nämligen

nr 516 av herr *Pehrsson-Bramstorp m. fl.*; och
nr 517 av herr andre vice talmannen *Carlström m. fl.*

Dessa motioner bordlades.

§ 8.

Anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen

från bankoutskottet, nr 315, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pension åt vissa förutvarande bilbesiktningsmän m. fl.; samt

från jordbruksutskottet:

nr 324, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inköp av Källstorps Södergård i Ljungby och Dörby socknar, Kalmar län;

nr 325, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till Grundförbättringar: Lyckebyåns regleringsföretag; och

nr 331, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående dispositionen av vissa för budgetåret 1943/44 å kapitalbudgeten under diverse kapitalfonder anvisade investeringsanslag.

Vidare anmäldes och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 311, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1946 vid dess tjugonionde sammanträde fattade beslut;

nr 312, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 15 december 1944 (nr 779) om kristillägg å daghjälp från erkända arbetslöshetskassor;

nr 313, i anledning av väckt motion om utredning av frågan om full ersättning till kringliggande bygd för skador i anledning av vattenkraftanläggningar och vattenregleringar m. m.; och

nr 314, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av hembiträdeslagen den 30 juni 1944 (nr 461), dels ock i ämnet väckta motioner.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.15 em.

In fidem
Gunnar Britth.

Lördagen den 14 juni.

Kl. 4 em.

§ 1.

Herr statsrådet *Zetterberg* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition, nr 324, med förslag till lag angående ändring i lagen den 8 juli 1904 (nr 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Denna proposition bordlades.

§ 2.

Vid nu skedd föredragning av Kungl. Maj:ts å bordet vilande proposition, nr 321, med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av den Internationella arbetsorganisationens sjätte sjöfartskonferens år 1946 fattade beslut hänvisades propositionen, såvitt angick konventionen (nr 71) angående pensionering av sjömän, till bankoutskottet och i övrigt till behandling av lagutskott.

Härefter föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition, nr 322, angående ändrade grunder för statsbidrag till avlöning av lärare vid folk- och småskolor.

§ 3.

Föredrogs var efter annan och hänvisades till jordbruksutskottet följande på kammarens bord liggande motioner, nämligen
nr 516 av herr *Pehrsson-Bramstorp m. fl.*, och
nr 517 av herr andre vice talmannen *Carlström m. fl.*

§ 4.

Herr *Lager* avlämnade en av honom och herr *Adolfsson* undertecknad motion, nr 518, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 308, angående anslag till planläggning av torvforskning m. m.

Denna motion bordlades.

§ 5.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr *Svensson* i Ljungs-kile, som anförde: Herr talman! Sedan kungl. skol-*Interpellation.* överstyrelsen den 20 januari 1942 framlagt ett förslag ang. löne-reglering för folkhögskolorna och 1942 års riksdag på grund av kungl. proposition beslutat om löne-reglering för nämnda lärare, har folkhögskolans lärare avvaktat åtgärder från statsmakternas sida att få sin pensionsfråga ordnad på ett sådant sätt, att en lämplig relation skapas mellan löner och pensioner.

Kungl. skolöverstyrelsen upptog i sitt ovan nämnda förslag även frågan om folkhögskollära-rnas pensionsförhållanden och avgav ett särskilt yttrande angående dessa. Detta ledde icke till några åtgärder från Kungl. Maj:ts sida, då det ansågs att en utredning här vore nödvändig. Från folkhögskollä-rarhåll fram-

Interpellation. (Forts.)

hölls härvid, att det var nödvändigt att denna utredning skedde så snart som möjligt. För denna lärarkategori var särskilt frågan om förbättrade familjepensioner väsentlig, då dessa pensioner äro sådana, att de icke kunna anses motsvara befogade krav. I oktober 1945 har Svenska folkhögskolans lärarförenings styrelse hos Konungen gjort en förnyad framställning för att få sin pensionsfråga ordnad och därvid hemställt att rektorer och lärare vid folkhögskolor må komma i åtnjutande av samma pensionsförmåner som statstjänstemän i motsvarande löneställning, vilket ju är rimligt med hänsyn till att folkhögskolläraernas löner fastställas genom beslut av Kungl. Maj:t.

På grund av vad som ovan anförts får jag anhålla om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet rikta följande interpellation:

Kan det förväntas att Kungl. Maj:t för nästa års riksdag framlägger förslag rörande pensionsfrågans ordnande för lärarna vid folkhögskolorna?

Denna anhållan bordlades.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes:

utrikesutskottets utlåtande, nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en mellan Sverige och Jugoslaviska Federativa Folkrepubliken träffad handelsöverenskommelse m. m.;

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av § 12 regeringsformen;

nr 21, i anledning av väckta motioner om överflyttning till utrikesutskottet av granskningen av statsrådsprotokollen i utrikesärenden;

nr 22, i anledning av väckt motion angående åtgärder för stärkande av riksdagens kontrollmakt över regering, förvaltning och rättskipning;

nr 23, i anledning av väckta motioner om inrättande av en riksdagens ombudsmannabefattning för övervakning av frihetsberövanden;

nr 24, i anledning av väckta motioner angående vidgad medbestämmanderätt för riksdagen beträffande författningar, som innebära väsentliga ingrepp i medborgares frihet och egendom; och

nr 25, i anledning av väckta motioner om intensifiering av utrikesnämndens verksamhet och behandlingen i riksdagen av handelspolitiska frågor;

statsutskottets utlåtanden:

nr 170, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1947/48 till överstyrelsen för yrkesutbildning jämte i ämnet väckta motioner;

nr 171, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1947/48 till domkapitlen och stiftsnämnderna m. m. jämte i ämnet väckta motioner;

nr 172, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående närmast erforderliga åtgärder för tillgodoseende av Sveriges behov av matematikmaskiner;

nr 173, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. jämte i ämnet väckta motioner;

nr 174, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1947/48 till nybyggnad för statens rättsläkarstation i Stockholm;

nr 175, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till jordbrukets byggnadsstudiekommitté;

nr 176, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1947/48 till täckning av vissa vid skifferoljeverket vid Kinne-Kleva uppkomna driftsförluster och avvecklingskostnader;

nr 177, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1947/48 till statens provningsanstalt;

nr 178, i anledning av väckt motion angående anslag för budgetåret 1947/48 till bidrag till upprättande av en livräddningsstation på Hanö;

nr 179, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1946/47 m. m., i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 180, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1946/47 m. m., i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde;

nr 181, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1946/47 m. m., i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde;

nr 182, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till kristillägg till erkända arbetslöshetskassor;

nr 183, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet rörande arbetarskydd;

nr 184, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående grunder för ålderdomshemsvårdens ordnande och utbyggnad m. m. jämte i ämnet väckt motion;

nr 185, i anledning av väckta motioner angående statsbidrag till bekostande av hörapparater för döva och lomhörda m. m.; och

nr 186, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av djurgårdskommissionen m. m. jämte i ämnet väckt motion;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 37, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av sockernärningen i riket m. m.; och

nr 38, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om avveckling av den allmänna omsättningsskatten för vissa motorfordon;

bankoutskottets utlåtande, nr 44, i anledning av ifrågasatta åtgärder för rationalisering av riksdagstrycket m. m.;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 49, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 1 november 1940 (nr 924) med särskilda bestämmelser angående patent vid krig eller krigsfara m. m., dels ock Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en den 8 februari 1947 avslutad internationell överenskommelse rörande bibehållande och återställande av rättigheter på den industriella äganderättens område, m. m.;

nr 50, i anledning av väckt motion angående utredning i syfte att trygga patenthavares rätt även under tider av krig eller krigsfara; och

nr 51, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i utlänningslagen den 15 juni 1945 (nr 315) samt om fortsatt giltighet av samma lag, dels ock väckt motion om åtgärder till förstärkande av rätten för utlännings, som är gift med svensk kvinna, att vistas här i riket;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 39, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen, dels ock i ämnet väckta motioner;

nr 40, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående upphävande av 61 § 2 mom. lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården;

nr 42, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 22 juni 1928 (nr 254) om arbetsdomstol, m. m.;

nr 43, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal, m. m.; och

nr 44, i anledning av väckta motioner om skärpt lagstiftning rörande uthyrning av bostäder;

jordbruksutskottets utlåtanden och memorial:

nr 47, i anledning av väckt motion angående obligatorisk ansvarighetsförsäkring för jägare;

nr 48, i anledning av väckt motion om utredning rörande skyldigheten för arrendatorerna att erlägga brandförsäkringsavgifterna för kronan tillhöriga byggnader å de norrländska kronoparkerna;

nr 49, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen: bil. 30: kapitalbudgeten: jordbruksdepartementet under punkten 10, Egnahemslänefonden, gjorda framställningar jämte i ämnet väckta motioner;

nr 50, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1946/47 m. m., såvitt angår nionde huvudtiteln;

nr 51, i anledning av väckta motioner om statsbidrag till Rånebygdens kalkbruksförening u. p. a. för uppförande av en kalkbruksanläggning;

nr 52, i anledning av väckta motioner om anslag till fraktlindring för frukt till Norrbottens och Västerbottens län;

nr 53, i anledning av väckta motioner angående utredning om utvidgning och effektivisering inom växtskyddets område, m. m.;

nr 54, i anledning av väckta motioner angående obligatorisk försäkring av mindre nötkreatursbesättningar;

nr 55, i anledning av väckta motioner om revision av kungörelserna angående lån från frukt- och potatislagerhusfonden samt angående statsbidrag för uppförande av frukt- och potatislagerhus; och

nr 56, angående departementsvis uppgjorda förteckningar över försäljningar m. m. av viss kronan tillhörig fast egendom; samt

andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 11, över motion om organiserandet av en statlig produktion av byggnadsmaterial m. m.

§ 7.

Anmäldes och godkändes konstitutionsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 339, till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till byggnadslag m. m., i vad den hänvisats till konstitutionsutskottet.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.05 em.

In fidem
Gunnar Britth.